

Research Article

แนวคิดเบื้องต้น และอธิบายบทประพันธ์อีสานฟิวชั่น เพลง “Phuthai 5”

CONCEPT AND EXPLANATION OF “PHUTHAI 5” PIECES E-SAN FUSION

วิเชษฐ์ สุดไ้*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Wichet Suddai*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: chet_blacknote@hotmail.com

Received: 2021-07-28

Revised: 2021-09-09

Accepted: 2021-09-14

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยมีการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลด้านดนตรีพื้นบ้านอีสานเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ในการประพันธ์เพลงร่วมสมัย เพลง ภูไทไฟว์ เป็นบทประพันธ์สำหรับบรรเลงกีตาร์ร่วมกับพิณ ผู้วิจัยนำองค์ความรู้ด้านดนตรีตะวันตกและดนตรีพื้นบ้านอีสาน ทั้งในด้านของหลักการแนวคิด รวมทั้งเทคนิควิธีการบรรเลงของเครื่องดนตรีต่างวัฒนธรรมมาผสมผสาน โดยมีการนำเอาจังหวะภูไทมาขยายอัตราจังหวะจากเดิม 4/4 มาขยายเป็น 5/4 ท่อนเพลงเป็น A, B โดยใช้แนวคิดจากบทเพลงแจ๊ส โดยในทั้ง 2 ท่อน อยู่ในบันไดเสียงที่ต่างกัน กีตาร์กับพิณดำเนินทำนองหลักและมีการประสานเสียงระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสองชิ้น มีการใช้คอเรียนโมดในการประสานเสียง เปิดโอกาสให้ทั้งสองเครื่องดนตรีได้บรรเลงในแบบต้นสด มีการใช้คอเดกซ์เทนชันเพื่อให้ได้เสียงประสานที่น่าสนใจ มีการอธิบายแนวคิดในการประพันธ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านวิชาการดนตรี แนวทำนองหลักเรียบง่ายแต่มีความซับซ้อนในแนวคิดและวิธีการบรรเลงทำให้ผู้ฟังได้ประสบการณ์ฟังดนตรีรูปแบบใหม่

คำสำคัญ: อีสานฟิวชั่น การประพันธ์เพลงร่วมสมัย

ABSTRACT

This research was creative research. Fieldworks and data collected on Isan folk music were brought as knowledge in contemporary songwriting. “Phuthai 5” song was

composed for playing the guitar with the harp. Knowledge of Western music and Isan folk music in principles and concepts, including the techniques of playing musical instruments from different cultures, were combined. The “Phu Thai” rhythm was expanded from the original 4/4 to 5/4. The song was divided into A and B using the concept of jazz music. Both parts were on different scales. The guitar and the harp were used to perform the main melody, and there was a harmonization of the two musical instruments. Dorian Mode was also used in the chorus. Both instruments were allowed to be conducted in the improvisation style. Chord extensions were used to produce interesting harmonies. The concept of composing a song was explained for the benefit of music academics. The main melody was simple, while the concepts and methods of playing were complicated. As a result, listeners got a new music-listening experience.

Keywords: E-san Fusion, Contemporary Music Composition

บทนำ

ปัจจุบันมีนักประพันธ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติประพันธ์เพลงร่วมสมัยเพื่อใช้สำหรับบรรเลงเครื่องดนตรีตะวันตกร่วมกับเครื่องดนตรีไทย หรือมีการนำทำนองเพลงไทยเดิมมาเรียบเรียงใหม่สำหรับบรรเลงด้วยวงออร์เคสตรา ซึ่งสร้างความแปลกใหม่ และดึงดูดผู้ฟังกลุ่มใหม่ให้หันมาสนใจดนตรีร่วมสมัยมากขึ้น ดังเช่นผลงานสร้างสรรค์ชุด “เปียโนคอนแชร์โตแห่งสยาม” ที่ประพันธ์โดยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร เป็นบทประพันธ์เพลงที่นำแนวเดี่ยวเปียโนในเพลงไทยของพันเอกชูชาติ พิทักษากร ทั้งชุดมาเป็นหลักในการประพันธ์เพลงชุดใหม่ ในรูปแบบของเปียโนคอนแชร์โต หรือเปียโนบรรเลงประชันกับวงดุริยางค์ ซึ่งในที่นี้จะป็นวงเครื่องสาย ประกอบด้วยนักดนตรีประมาณ 50 คน โดยสร้างสรรค์ผลงานให้ยิ่งใหญ่บนพื้นฐานของวิชาการสามารถอธิบายเชิงทฤษฎีและเชิงสุนทรียศาสตร์ได้ทุกขั้นตอน

นอกจากนี้ยังมีบทผลงานสร้างสรรค์ชุด “มิติแห่งอากาศธาตุ” บทประพันธ์เพลง 20 บทสำหรับเปียโนประพันธ์โดยรองศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ ตระกูลชัย โดยมีหลักการและเหตุผลเบื้องต้นของผู้ประพันธ์คือต้องการสร้างองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลงและการวิเคราะห์เพลง

การประพันธ์เพลงโดยใช้หลักการทางดนตรีที่ผสมผสานระหว่างดนตรีสองวัฒนธรรมจะทำให้เกิดการพัฒนางานดนตรีร่วมสมัยไทยวิรัชดิเปรมานนท์ (2537: 13) กล่าวว่าดนตรีไทยร่วมสมัยอาจเป็นรูปแบบของดนตรีเพียงอย่างเดียวของไทยที่จะสามารถพัฒนาคุณสมบัติและคุณภาพขึ้นไปทัดเทียมหรือนำหน้าดนตรีสากลประเภทอื่น ๆ ได้ในเหตุผลและหลักการ 2 ประการคือ

1. ความก้าวหน้าด้านทฤษฎี เทคนิคของการประพันธ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในการประพันธ์

2. การสื่อสารและความเข้าใจสู่ผู้ฟัง ซึ่งเป็นไปได้ง่ายและดีกว่าแบบเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความรู้ด้านดนตรีมาพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นเพศใด จากข้อนี้จะสังเกตได้ว่าชาวต่างชาติจะเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีประเภทนั้นมากกว่าคนไทยเอง

แม้จะมีบทประพันธ์ในลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นแต่ผู้วิจัยเห็นว่าการเขียนบทประพันธ์สำหรับบรรเลงร่วมกันระหว่างเครื่องดนตรีตะวันตกและเครื่องดนตรีท้องถิ่นยังพบได้ไม่มาก อีกทั้งผู้ประพันธ์มิได้อรรถาธิบายแนวความคิดด้านการประพันธ์เพลงในแง่ของงานวิชาการดนตรีมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความขาดแคลนดังกล่าว จึงต้องการที่จะประพันธ์บทเพลงขึ้นมาใหม่สำหรับใช้บรรเลงร่วมกันระหว่างกีตาร์ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีตะวันตกกับพิณที่เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เครื่องดนตรีทั้งสองที่กล่าวมาเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย และใช้วิธีการบรรเลงด้วยการดีด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเหมาะกับการนำมาบรรเลงร่วมกันเป็นผลงานสร้างสรรค์บทประพันธ์ชุด อีสานพิวชั่น เพลง “ภูไท ไฟว์” โดยเป็นการนำเอาจังหวะภูไท มาดัดแปลงเพื่อให้เกิดการผสมผสานทั้งด้านแนวคิด ทฤษฎีในการประพันธ์ และในด้านเทคนิคการบรรเลง เพื่อประโยชน์ด้านวิชาการดนตรี และเพื่อให้ผู้ฟังได้ประสบการณ์ และสุนทรียะในการฟังดนตรีรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบทประพันธ์ ภูไท ไฟว์ สำหรับการบรรเลงกีตาร์ร่วมกับพิณ

2. เพื่อให้ได้วิธีการในการประพันธ์เพลงร่วมสมัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้สนใจบทประพันธ์ชุดนี้สามารถนำไปบรรเลงได้ตามโอกาสต่าง ๆ ได้
2. ผู้ฟังได้ประสบการณ์ และสุนทรียะในการฟังดนตรีรูปแบบใหม่
3. ได้พัฒนารูปแบบการประพันธ์เพลงร่วมสมัยโดยใช้องค์ความรู้ระหว่างดนตรีตะวันตกกับดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยสร้างสรรค์ชุด “อีสานพิวชั่น” ผู้วิจัยประพันธ์เพลงบรรเลงขึ้นมาใหม่ โดยศึกษาลักษณะทางดนตรีพื้นบ้านอีสาน เอกลักษณ์ของเทคนิคการบรรเลงพิณ จากนั้นเลือกบันไดเสียงของเพลงพื้นบ้านอีสาน จังหวะต่าง ๆ รวมทั้งลักษณะทางดนตรีอีสานที่สามารถนำมาปรับเพื่อให้สามารถนำมาเล่นกับเครื่องดนตรีตะวันตกได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน

ขอบเขตเนื้อหา

- 1) ศึกษาหลักการของดนตรีพื้นบ้านอีสาน
- 2) ศึกษาเทคนิคการบรรเลงกีตาร์ พิณ และการประพันธ์เพลงร่วมสมัย
- 3) วางโครงสร้างของบทเพลงตามการตีความ และจินตนาการของผู้ประพันธ์
- 4) บันทึกเสียงบทประพันธ์ในห้องบันทึกเสียง

ขอบเขตด้านเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ต่าง ๆ

1) ใช้กีตาร์คลาสสิก กีตาร์โปร่ง กีตาร์ไฟฟ้า พิณโปร่ง และพิณไฟฟ้าเป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินงานของบทประพันธ์

2) ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานชนิดอื่น ๆ และเครื่องดนตรีตะวันตกตามความเหมาะสมกลมกลืน และตามรูปแบบของบทประพันธ์และเพื่อจุดประสงค์ในการบรรเลง ไม่เกิน 10 ชิ้น

ลักษณะของบทประพันธ์ และเพื่อให้บทประพันธ์สามารถนำไปบรรเลงได้อย่างกว้างขวางผู้ประพันธ์จึงต้องการใช้เครื่องดนตรีไม่เกิน 10 ชิ้น

บททวนแนวคิด

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดด้านต่าง ดังนี้
ทฤษฎีดนตรี

วิชาตี เปรมานนท์(2537: 1-14)ได้จำแนกประเภทของดนตรีร่วมสมัยโดยจำแนกตามลักษณะวิธีของประพันธ์ได้ 4 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. การนำทำนองเพลงไทยมาเรียบเรียงเสียงประสานและแนวบรรเลงใหม่ โดยใช้หลักการและเครื่องดนตรีสากล

2. การนำทำนองเพลงไทยมาเรียบเรียงเสียงประสานด้วยหลักการของดนตรีตะวันตก

3. การนำหลักการและสำเนียงพื้นฐานของเพลงไทยมาเป็นโครงสร้างหลักในการประพันธ์

4. การนำหลักการและวิธีการต่าง ๆ มาผสมผสาน

ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ (2539:251-52) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของดนตรีฟิวชั่น 3 ประการคือ

1. ใช้เครื่องดนตรี 2 ประเภทคละกัน คือเครื่องดนตรีไฟฟ้าที่ กับเครื่องดนตรี อคูสติค

2. เครื่องคีย์บอร์ดมีทั้งเปียโนและซินธิไซเซอร์ซึ่งบางที่ใช้ถึง 4-5 หลังเพื่อใช้เลียนเสียงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้ใช้ในวงดนตรี

3. กระสวนของลีลาจังหวะเน้นลีลาของร็อก และนิยมนำเครื่องจังหวะลาตินมาเข้าร่วมวง (อ้างอิงจากเมกิว และเดมอริ 1984:225-226)

ลักษณะบันไดเสียงของดนตรีพื้นบ้าน (เทพวินัส บุระคำ.2561, 20 พฤษภาคม) ได้กล่าวถึงลักษณะของบันไดเสียงของดนตรีอีสานสรุปได้ดังนี้ ลายใหญ่คือลายที่มีระบบเสียงแบบไมเนอร์ (minor) หากแคนที่ใช้อยู่ในคีย์ C ระบบเสียงของลายใหญ่ก็จะประกอบไปด้วยตัวโน้ตลา ที โด เร มี ฟา ซอล (A B C D E F G) คือเป็นบันไดเสียงที่เป็นเครือญาติ (Relative) กับบันไดเสียง C major นั่นเอง

ลายน้อยคือลายที่จัดอยู่ในกลุ่มเสียงแบบ dorian mode หากแทนที่ใช้อยู่ในคีย์ C ลายน้อยจะประกอบไปด้วยโน้ตตัว เร มี ฟา ซอล ลา ที โด (D E F G A B C)

ลายสุดสะแนน คือรายที่จัดอยู่ในกลุ่มเสียงแบบ mixolydian mode ซึ่งประกอบไปด้วยโน้ตตัว ซอล ลา ที โด เร มี ฟา (G A B C D E F) แต่ก็นิยมเล่นกันในลักษณะของการใช้ Note เพียง 5 ตัวด้วยเช่นกันซึ่งโน้ต ที่ใช้ได้แก่ ซอล ลา โด เร มี (G A C D E) การตั้งสายพิณ (อาทิตย คำหงส์ศา. 2561, 19 พฤษภาคม) ได้กล่าวถึงการตั้งสายของพิณไว้ดังนี้ พินที่ใช้ในปัจจุบันมีตั้งแต่พิณ 2 สาย 3 สายจนถึง 4 สายซึ่งก็จะมีวิธีการ

ตั้งสายแตกต่างกันไปรวมทั้งการวางเฟรตแตกต่างกันไปตามความถนัดและความต้องการของมือฝึกแต่ละคน

การตั้งสายพิณแบบ 2 สาย

สาย 1 (สูง) สาย 2 (ต่ำ)

แบบที่ 1 E D
มีระยะห่างเป็นขั้นคู่ 2

แบบที่ 2 E B
มีระยะห่างเป็นขั้นคู่ 4

แบบที่ 3 E A
มีระยะห่างเป็นขั้นคู่ 5

แบบที่ 4 E E
มีระยะห่างเป็นขั้นคู่ 1

ซึ่งการตั้งสายในแต่ละแบบก็มีความเหมาะสมกับบทเพลงแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บรรเลงเป็นสำคัญ

การตั้งสายพิณ 3 สาย

แบบที่ 1

สาย 1 สาย 2 สาย 3
E A A

แบบที่ 2

สาย 1 สาย 2 สาย 3
E A E

แบบที่ 3

สาย 1 สาย 2 สาย 3
E B E

การตั้งสายพิณแบบ 4 สาย

แบบที่ 1

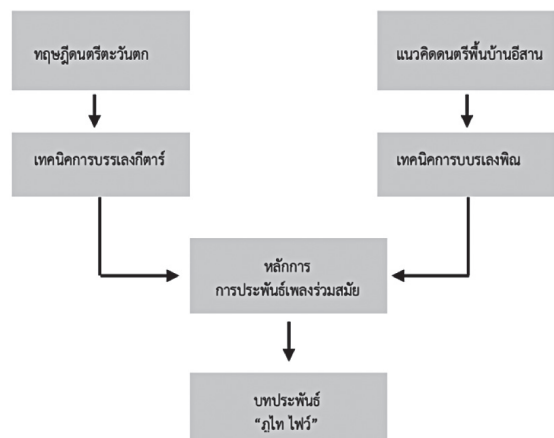
สาย 1 สาย 2 สาย 3 สาย 4
E A E A

แบบที่ 2

สาย 1 สาย 2 สาย 3 สาย 4
E B E B

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการประพันธ์ดังนี้ การเลือกใช้บันไดเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของดนตรีอีสาน จังหวะของดนตรีอีสาน ผสมผสานกับดนตรีของตะวันตก การใช้ทฤษฎีเสียงประสานของดนตรีตะวันตก ความกลมกลืนกับลักษณะของเครื่องดนตรี การเลือกใช้เทคนิคการบรรเลงของเครื่องดนตรีที่เหมาะสม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง ผลงานสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง “ภูไท ไฟว์” สำหรับบรรเลงกีตาร์ ร่วมกับพิณ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลโดยแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาจากเอกสารหนังสือ บทเพลง ตำราสิ่งพิมพ์ งานวิจัย อินเทอร์เน็ต และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล

ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยรวบรวมและศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงอีสาน หมอลำ พิณอีสาน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

เตรียมหัวข้อที่จะสัมภาษณ์ครูพิณของอีสาน นายทองใส ทับถนนวน มือพิณที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ นายอาทิตย์ คำหงษ์ศา อาจารย์สาขาวิชาดนตรีพื้นบ้านผู้เชี่ยวชาญการเล่นพิณ และ นายเทพวินัส บุระคำ นักเรียบเรียงดนตรีลูกทุ่งอีสาน โดยสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ทางด้าน บันไดเสียง เทคนิคการบรรเลงพิณ และบทเพลง บรรเลงพิณ

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ซึ่งการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายเหล่านี้ได้ใช้ อุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์
2. กล้องบันทึกภาพนิ่ง ระบบดิจิทัล
3. เครื่องบันทึกเสียง
4. กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการ บรรเลงพิณ เทคนิคต่าง ๆ บันไดเสียง ลักษณะ ของพิณแต่ละประเภท ลักษณะทางดนตรีของ ภาคอีสาน หมอลำเพลิน หมอลำซิ่ง หมอลำหมู และแนวทำนองอื่น ๆ ของดนตรีอีสาน

การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นศึกษาข้อมูล

1.1 ศึกษา และเรียบเรียงข้อมูล เกี่ยวกับเทคนิคการบรรเลงกีตาร์ และทฤษฎีในการ ประพันธ์เพลงร่วมสมัย

1.2 ศึกษา และเรียบเรียงข้อมูล เกี่ยวกับเทคนิคการบรรเลงพิณ และลักษณะ ทางดนตรีพื้นบ้านอีสาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์องค์ประกอบโดยรวมของ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน ประเภทของวงดนตรีแนวทำนอง ต่าง ๆ เพื่อหาความแตกต่างด้านบันไดเสียง จังหวะ วิเคราะห์วิธีการบรรเลงพิณในบทเพลงต่าง ๆ เพื่อหาเทคนิคที่นำมาปรับใช้กับการบรรเลงกีตาร์

3. ขั้นตอนการประพันธ์เพลง

3.1 เรียบเรียงดนตรีตามขั้นตอนการ คัดเลือกลักษณะทางดนตรีพื้นบ้านอีสานที่สามารถ นำมาประยุกต์และดัดแปลงให้เหมาะสมกับดนตรี ตะวันตก โดยมีกีตาร์และพิณเป็นตัวดำเนินทำนองหลัก

3.2 บันทึกเสียงบทเพลง โดยใช้ เครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับบทเพลง

3.3 เรียบเรียงโน้ตบทเพลง แนวคิด เบื้องต้นในการประพันธ์เพลง อรรถาธิบายและ บทวิเคราะห์

4. ขั้นสรุป

สร้างบทประพันธ์ มีสเตอร์ ทีที สำหรับ การบรรเลงกีตาร์ร่วมกับพิณ ด้วยเทคนิคการบรรเลง กีตาร์และพิณในรูปแบบใหม่ จากนั้นบันทึกเสียง ตัดต่อวีโอโอออกเผยแพร่บทเพลง มีสเตอร์ ทีที และนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบ ของบทความวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ภูไทหรือผู้ไทเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อาศัย อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นจังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นต้น วัฒนธรรมของชาวภูไทมีเอกลักษณ์ และมีจุดเด่น หลายด้านด้วยกันเช่นบทเพลง การฟ้อนรำ บ้านแบบ ภูไทและมีการทอผ้าที่มีความสวยงามและเป็น เอกลักษณ์ และดนตรีภูไทนับว่าเป็นสิ่งที่สะท้อน วัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้นำ จังหวะภูไทมาพัฒนาดัดแปลงเพื่อให้เกิดอรรถรสใหม่ และมีการใช้แนวคิดเสียงประสานในแบบดนตรี ตะวันตรมผสมผสานกับแนวคิดดนตรีพื้นบ้าน อีสาน ทั้งเทคนิควิธีการบรรเลงที่ผสมผสานระหว่าง กีตาร์กับพิณ โดยได้สรุปผลและอธิบายถึง แนวคิดในการประพันธ์ ดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่องจังหวะ

จังหวะภูไทนับเป็นจังหวะที่มีเอกลักษณ์ โดดเด่นเป็นจังหวะที่เนิบช้าเมื่อใช้ประกอบการรำ ก็ทำให้การรำดูอ่อนช้อยสวยงาม ผู้วิจัยจึงมีแนวคิด ที่อยากจะทำจังหวะภูไทให้แตกต่างออกไปโดยการ นำมาบรรเลงในอัตราจังหวะ 5/4 ซึ่งโดยปกติแล้ว จังหวะพูดไทยอยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เมื่อผู้วิจัย นำมาทดลองสร้างจังหวะให้เพิ่มเป็น 5 จังหวะ

เคาะได้ความรู้สึกเนิบช้ามากขึ้น และให้ความรู้สึก ยืดหยุ่นมากขึ้น นับเป็นสีสันใหม่ในการเล่นจังหวะ ภูไท ดังตัวอย่างที่ 1 และ 2

ตัวอย่างที่ 1 กลองจังหวะภูไทแบบดั้งเดิม

ตัวอย่างที่ 2 กลองจังหวะภูไทแบบ 5 จังหวะเคาะ

แนวทำนองของเบสยังเล่นด้วยจังหวะ คล้ายคลึงกับการเล่นแบบฉบับดั้งเดิมเพียงแต่ เพิ่มขึ้น 1 จังหวะ ดังตัวอย่างที่ 3 และ 4

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองเบสเพลงภูไท

ตัวอย่างที่ 4 ทำนองเบสที่เปลี่ยนเป็น 5/4

แนวคิดเรื่องคีตลักษณ์

บทเพลงภูไท 5 ผู้วิจัยต้องการให้บทเพลง สามารถนำไปเล่นกับวงขนาดเล็กได้โดยมีโครงสร้าง ของเพลงไม่ซับซ้อนมากนัก คือเป็นเพลงที่มี 2 ท่อนหลักคือท่อน A และท่อน B และ ท่อนกลาง จะเป็นการด้นสด(Improvisation) ของพิณ และ กีตาร์โดยเปิดโอกาสให้เครื่องดนตรีทั้งสองได้แสดง

ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ โดยทางเดินคอร์ดที่ใช้ในการดันสตของพิณก็คือใช้ทางคอร์ดของท่อน A และทางคอร์ดที่ใช้ในการดันสตของกีตาร์ก็คือทางคอร์ดในท่อน B หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่ท่อนทำนองหลักอีกครั้ง นั่นก็คือท่อน A และท่อน B ดังตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5

intro | A | A | B | A

(phin improvis) | B

(guitar improvis) | A | A | B ||

แนวคิดเรื่องบันไดเสียง

บันไดเสียงที่นิยมใช้และเป็นสำเนียงหลักของดนตรีทางภาคอีสานก็คือบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์ แต่ก็มีการใช้บันไดเสียงอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน โดยในบทเพลงนี้ผู้วิจัยได้ใช้ 2 บันไดเสียงคือบันไดเสียงไมเนอร์เพนทาโทนิค และบันไดเสียงเมเจอร์เพนทาโทนิค นอกจากนั้นยังมีการแทรกด้วยโน้ตในโหมด ดอเรียน (Dorian Mode) อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 6 บันไดเสียง A ไมเนอร์เพนทาโทนิค

ตัวอย่างที่ 7 บันไดเสียง C เมเจอร์เพนทาโทนิค

ตัวอย่างที่ 8 โหมด A ดอเรียน

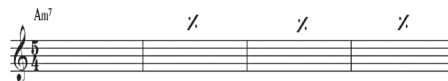

แนวคิดเรื่องคอร์ดและเสียงประสาน

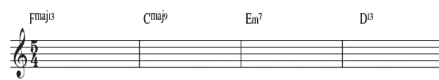
มีการใช้คอร์ด Am คอร์ดเดียวในท่อน A และมีการใช้คอร์ดที่ให้ความรู้สึกสว่างแบบเมเจอร์ในท่อน B เพื่อทำให้ทั้งสองท่อนมีความแตกต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 9

ตัวอย่างที่ 9

ตัวอย่างคอร์ดในท่อน A

ตัวอย่างคอร์ดในท่อน B

อรรถาธิบาย

ท่อนอินโทรเริ่มต้นด้วยเปียโนโดยเล่นคอร์ด Am7 และเล่นทำนองเบสไปพร้อมกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้คนฟังได้เริ่มทำความคุ้นเคยกับจังหวะ 5/4 จากนั้นจึงเริ่มเข้าทำนองหลักของท่อน A ดังตัวอย่างที่ 10

ตัวอย่างที่ 10 เปียโนอินโทร

ทำนองหลักในท่อน A อยู่ในบันไดเสียง A ไมเนอร์เพนทาโทนิค บรรเลงโดยกีตาร์และพิณ

พิณและกีตาร์ต่างก็เป็นเครื่องดนตรีประเภท
เครื่องสาย และใช้วิธีการบรรเลงด้วยการดีดเป็นหลัก
จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของสำเนียงการบรรเลง
และเอกลักษณ์ของผู้บรรเลง พิณที่ใช้ในปัจจุบัน
มีตั้งแต่พิณ 2 สาย 3 สายจนถึง 4 สายซึ่งก็จะ
มีวิธีการตั้งสายแตกต่างกันไปรวมทั้งการวางเฟรต

แตกต่างกันไปตามความถนัดและความต้องการของมือพิณแต่ละคน ลักษณะของดนตรีอีสานพบว่า สัมเสียงของบทเพลงต่าง ๆ อยู่ในบันไดเสียงไมเนอร์ แต่ก็มีบันไดเสียงอื่นด้วยเช่นกัน เช่น กลุ่มเสียงเพนทาโทนิค (pentatonic) บันไดเสียงแบบไดอาโทนิค (diatonic)

ภูไท ไฟว์ ซึ่งเป็นเพลงที่สะท้อนวัฒนธรรมดนตรีของชาวภูไท โดยผู้วิจัยนำเอาจังหวะภูไทมาปรับเปลี่ยนอัตราจังหวะ จากเดิมคือ 4/4 เป็น 5/4 ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบทเพลงอีสานมักจะบรรเลงอยู่ในอัตราจังหวะแบบ 4/4 การเปลี่ยนแปลงอัตราจังหวะเป็น 5/4 ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดจากดนตรีแจ๊ส มาผสมผสานเพื่อให้เกิดบทเพลงที่สร้างอารมณ์ใหม่ในการฟัง แนวทำนองหลักมีการใช้บันไดเสียง A ไมเนอร์เพนทาโทนิค ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่นิยมใช้ในบทเพลงอีสาน และบันไดเสียง A ดอเรียนโมด ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่นิยมในดนตรีแจ๊ส และพบในดนตรีอีสานในบางทำนองเช่นกัน โดยมีกีตาร์กับพิณดำเนินทำนองหลักและมีการประสานเสียงระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสองชิ้น โครงสร้างของบทเพลงมีสองท่อนหลักและเปิดโอกาสให้ทั้งสองเครื่องดนตรีได้บรรเลงในแบบอิมโพรไวส์เซชั่น หรือด้นสดในบทเพลงอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลงานสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง “อีสานพิวชั่น” สำหรับบรรเลงกีตาร์ร่วมกับพิณ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีการเก็บข้อมูลและนำมาเป็นองค์ความรู้ในการประพันธ์เพลงที่มีการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีในชุมชนอื่น ๆ หรือดนตรีในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อนำมาผสมผสานเป็นงานสร้างสรรค์ชิ้นต่อไป

2. การวิจัยในครั้งนี้ได้ประพันธ์เพลงขึ้นมาใหม่จำนวนสองเพลง มีการบันทึกเสียงเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และมีการบรรเลงสดต่อหน้าสาธารณะ นอกจากนี้แล้วจะต้องมีการเผยแพร่โน้ตเพลงเพื่อให้วงดนตรีหรือบุคคลที่สนใจสามารถนำบทเพลงไปถ่ายทอดหรือบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ ได้ตามสมควร

QR Code บทเพลง “Phuthai 5” ทางยูทูบ

REFERENCES

- Thambutr, N. (2010). **Composition of contemporary music**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Burakham, T. (May 20, 2018). Molam country music composer, Interview.
- Leosiripong, P. (1996) **History of Jazz music** Chiang Mai: Khlet Thai.
- Trakulhun, W. (2016). **Dimension of 20 compositions for the piano**. Bangkok: Thana Press

Premanon, W. (1994). **Philosophy and techniques of contemporary Thai music composition.** Bangkok: Chulalongkorn University

Khamhongsa, A. (May 19, 2018). Lecturer, Mahasarakham University. Interview.

Megill, Do. and Richard S. Demory.(1984).**Introduction to Jazz history.** Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

.....